

TEM® 2012

Ekonomiska och sysselsättningsmässiga effekter av
turismen i Tanums kommun

inklusive år 2008

Resultatet för år 2008 reviderat

INNEHÅLL	Nyckeltal turismen i Tanums kommun 2012	3
	Utveckling turismen i Tanums kommun 2012	4
	Resultat turismen i Tanums kommun 2012	
	Omsättning totalt och per kategori	6
	Omsättning fördelad på branscher	7
	Sysselsättning	8
	Skatteintäkter	9
	Övernattningar/besök	10
	Nationalitetsfördelning	11
	Regional omsättningsstatistik	14
	Utveckling turismen i Bohuslän 2012	15
	Utveckling turismen i Sverige 2012	17
	Definition	25
	Källor	26
	Genomförande	29
	Presentation av RESURS	30

Denna rapport är utförd av Clas Andersson
på uppdrag av Tanums kommun
31 mars 2013

© RESURS för Resor och Turism i Norden AB
STOCKHOLM • TEL 08-559 232 40 • resurs@resurs.turism.se
MALMÖ • TEL 040-692 81 20 • clas@resurs.turism.se

Denna rapport bör huvudsakligen användas för köparens
interna bruk och för det ändamål den är köpt.
Om rapporten citeras är vi tacksamma om källan
"RESURS" anges.

NYCKELTAL TURISMEN I TANUMS KOMMUN 2012

- △ 594 miljoner kronor i total turismomsättning
- △ 431 årssysselsatta, främst inom restaurang och logi
- △ 46,7 miljoner kronor i totala skatteintäkter till kommunen
- △ 23,6 miljoner kronor i totala skatteintäkter till landstinget/regionen
- △ Transport (i huvudsak bensin/drivmedel) omsättningsmässigt största branschen med 131 miljoner kronor
- △ Hotell omsättningsmässigt största övernattningskategorin med drygt 145 miljoner kronor
- △ Camping den vanligaste kommersiella övernattningskategorin med 58 % av samtliga kommersiella övernattningar
- △ Fritidshus den vanligaste övernattningskategorin med 52 % av samtliga övernattningar
- △ Av 316 602 utländska övernattningar i hotell, vandrarhem och camping (SCB) samt i fritidshus och hos släkt/vänner (TDB) svarar fritidshus och släkt/vänner för 53 %
- △ Norge största nationaliteten av utländska gästnätter i hotell, vandrarhem och camping enligt SCB

UTVECKLING TURISMEN I TANUMS KOMMUN 2012

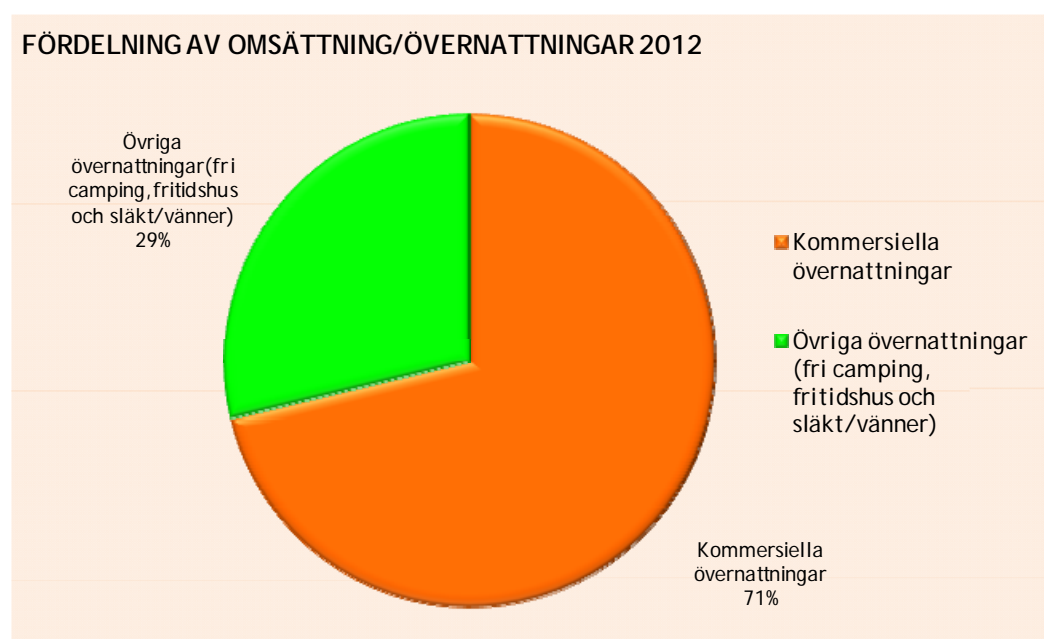
Omsättningen för samtliga övernattningar var ca 435 miljoner kronor år 2012.

Den kommersiella delen av turismomsättningen, den del av turismomsättningen som kan påverkas med traditionell marknadsföring, svarar för 377 miljoner kronor eller 63,5 % av den totala turismomsättningen.

Den icke kommersiella delen av turismomsättningen svarar för nästan 217 miljoner kronor eller 36,5 % av den totala turismomsättningen.

De icke kommersiella övernattningskategorierna, fritidshus och släkt/vänner, svarar för 59 % av samtliga övernattningar och 28 % i motsvarande del av turismomsättningen. Fritidshus är den vanligaste övernattningskategorin med 52 % av samtliga övernattningar och 23,5 % i motsvarande del av turismomsättningen. Fr.o.m. 2012 ingår samtliga fritidshus i beräkningarna enligt internationell turismdefinition och dessutom en beräkning av antalet gästnätter i utlandsägda fritidshus.

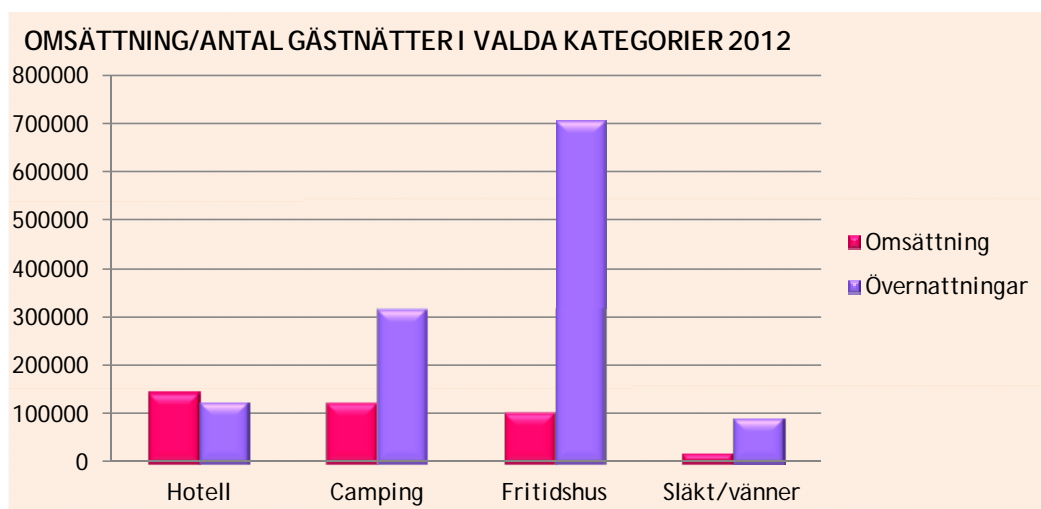
Den omsättningsmässigt största enskilda kommersiella övernattningskategorin är hotellen som svarar för 47 % av omsättningen för samtliga kommersiella övernattningar. Utläggen har beräknats utifrån logiintäkt per belagt rum enl SCB. Antalet gästnätter har ökat med 40 % 2012 jämfört med 2008 vilket bl a beror på nytillkomna anläggningar och fler rum och bäddar. Hotellens kapacitetsutnyttjande 2012 beräknad på disponibel rumskapacitet enligt SCB är måndag-torsdag 42,0 % (57,2 % i hela landet) och fredag-söndag 47,8 % (41,2 % i hela landet) vilket ger totalt 44,6 % (50,1 % i hela landet). Andelen utländska hotellgästnätter enligt SCB år 2012 är 37,7 % (23,3 % i hela landet).

Den vanligaste kommersiella övernattningsformen är camping som svarar för 58 % av samtliga kommersiella övernattningar. Fr.o.m. år 2009 är det SCB som svarar för campingstatistiken vilket har inneburit generellt stora förändringar vilket har inneburit att jämförelser med tidigare år inte är relevant.

Dagbesöken svarar för drygt 11 % av den totala turismomsättningen. Av det totala antalet redovisade dagbesök har 83 % uppskattats som ej kommuninvånare, d v s turister, och av dess beräknas 80 % för att bli exkludera övernattande besökare.

Genomfartsresenärerna har beräknats utifrån omsättning över rikssnittet enl SCB (se sidan 14) med avdrag för omsättning i berörda branscher genererat av redovisade övernattningar och dagbesök. Antalet genomfartsresenärer och utläggnivån per person och dag är således av underordnad betydelse. I den regionala handelsstatistiken från SCB kan man även utläsa omsättningstal över rikssnittet i övernattningsbranscherna.

Trots mångfalt fler övernattningar i fritidshus omsätter hotellen och även camping mer.

RESULTAT TURISMEN I TANUMS KOMMUN 2012

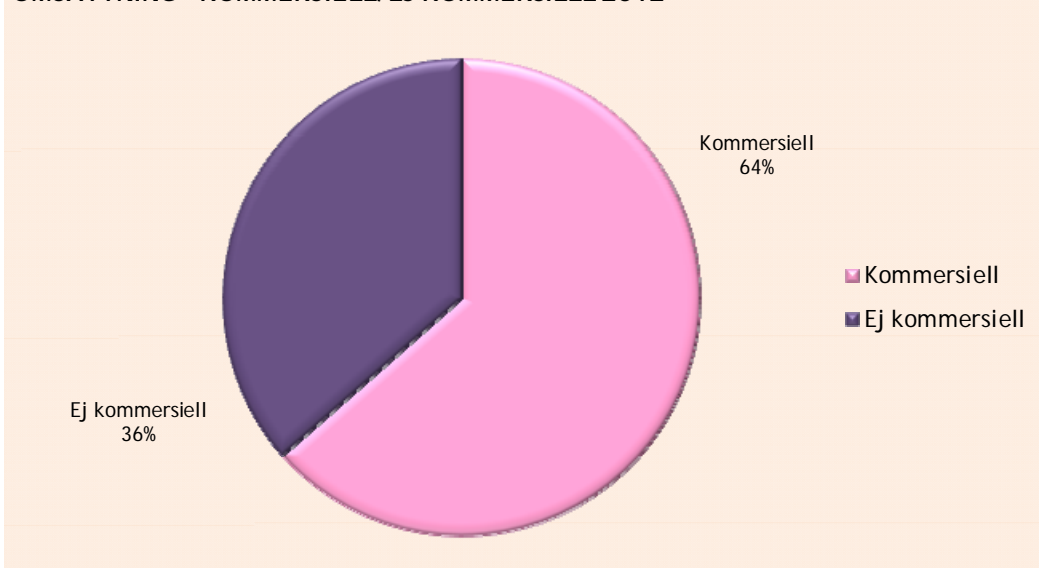
OMSÄTTNING TOTALT OCH PER KATEGORI

Kategori (tKr)

Kommersiella	2008	2012
Hotell	92 020	145 359
Stugby	2 984	9 569
Stuga/rum	2 351	1 112
Camping	56 333	120 438
Vandrarhem	21 336	17 202
Grupplagi	8 465	546
Fritidsbåt	18 472	15 910
Kommersiella övernattningar	201 961	310 136
Dagbesök	58 468	67 275
Kommersiell omsättning	260 429	377 411
Övriga/ej kommersiell		
Fri camping	3 000	3 014
Fritidshus	67 780	102 349
Släkt/vänner	19 029	19 786
Ej kommersiella övernattningar	89 809	125 149
Genomfartsresenärer	91 900	91 498
Ej kommersiell omsättning	181 709	216 647
TOTALT	442 138	594 058

Med kommersiell avses de kategorier där besökarna betalar en logiavgift för sitt boende eller gör ett dagbesök. Dessa påverkas av traditionell marknadsföring att besöka kommunen. Med övriga eller icke kommersiella avses kategorierna fri camping, släkt/vänner, fritidshus och genomfartsresenärer.

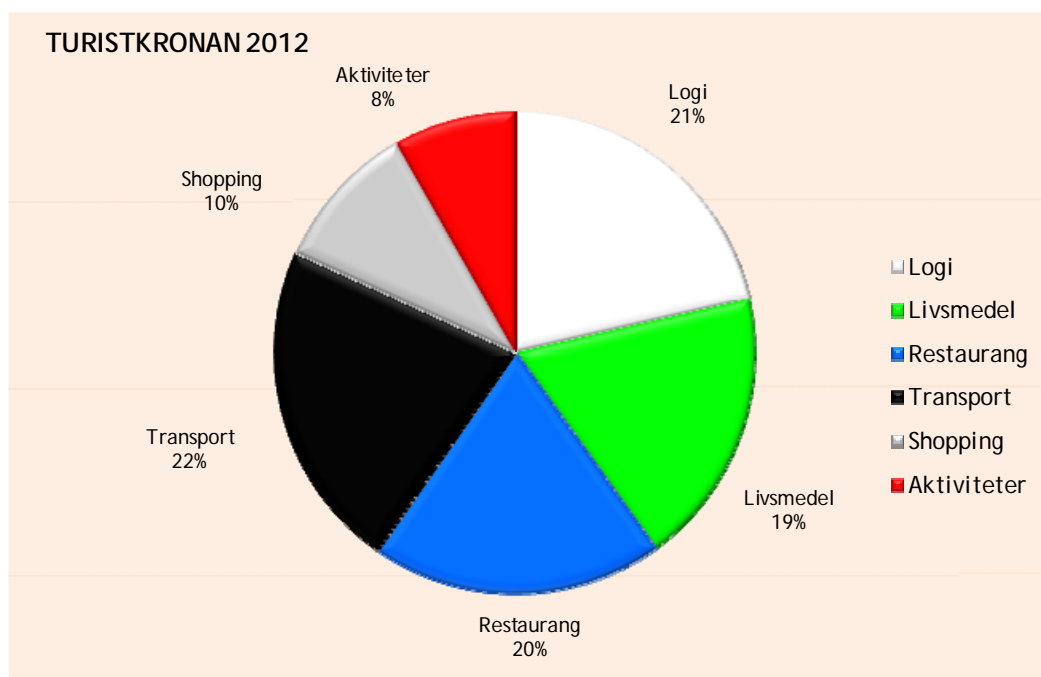
OMSÄTTNING - KOMMERSIELL/EJ KOMMERSIELL 2012

OMSÄTTNING FÖRDELAD PÅ BRANSCHER

(tKr)	2008	2012
Logi	78 888	127 190
Livsmedel	86 269	110 966
Restaurang	117 691	116 272
Transport inkl bensin	61 337	131 331
Shopping	60 888	59 681
Aktiviteter	37 066	48 616

Här visas fördelningen av "Turistkronan" för de branscher som påverkas. Denna fördelning varierar normalt inte mycket i Sverige. Restaurang och logi brukar ligga högst omsättningsmässigt, men för den senaste 10-årsperioden finns en del stora förändringar, oftast för restaurang och shopping. För Tanum ligger transport (i huvudsak bensin/drivmedel) högst år 2012. Den regionala handelsstatistiken från SCB visar på en markant omsättning över riksnittet. (Se sidan 14 som förvisso avser år 2011 då SCB i skrivande stund inte har levererat de senaste årssiffrorna).

Transport i huvudsak bensin/drivmedel är den omsättningsmässigt största branschen. Genomfartsresenärerna genererar cirka 66 miljoner kronor i transportbranschen.

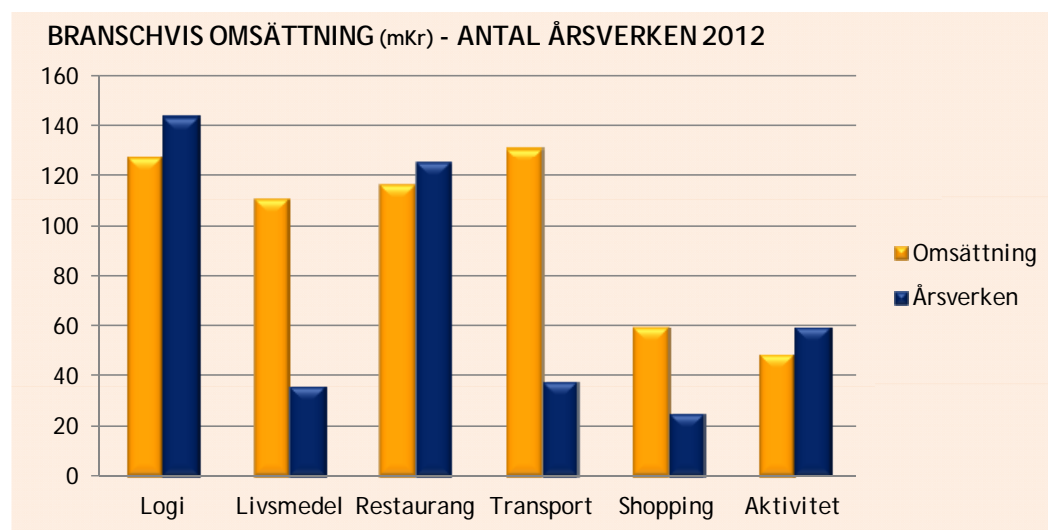
SYSSELSÄTTNING

RESURS har, i samarbete med SCB, utvecklat en metod där vi kan redovisa sysselsättningen i form av antal anställda. Detta innebär också att vi kan redovisa sysselsättning med bättre metod för varje bransch och med regionalt och ibland lokalt anpassade tal.

SYSSELSÄTTNING

	2008	2012
Livsmedel	33,7	36,1
Restaurang	124,9	125,6
Transport	19,1	38,0
Shopping	31,4	24,8
Aktivitet	49,0	59,6
Logi	114,9	144,0
Administration	2,2	2,8
Årssystem	375	431

Observera att ovanstående sysselsättningstal inte behöver vara ett korrekt resultat utan visar hur stor sysselsättning som omsättningen bör ge upphov till. Det kan också vara så att de företag som påverkas väljer att ta ut större eller mindre vinster istället för att nyanställa eller varsla personal. Resultatet från 2010 är, i några fall, inte direkt jämförbart med tidigare år. Detta beror på att företag i de branscher som påverkas av turismen kan ha sorterats in i nya SNI-koder enligt SNI 2007. Detta är tillämpligt i resultatet från 2010. När SCB utförde denna nya indelning har en del företag flyttats till angränsande eller ny kod och detta kan påverka resultatet något.

Restaurang- och logibranscherna är generellt sysselsättningsintensiva. Tillsammans svarar de för nästan 63 % av antalet årssystem i Tanumsturismen.

SKATTEINTÄKTER

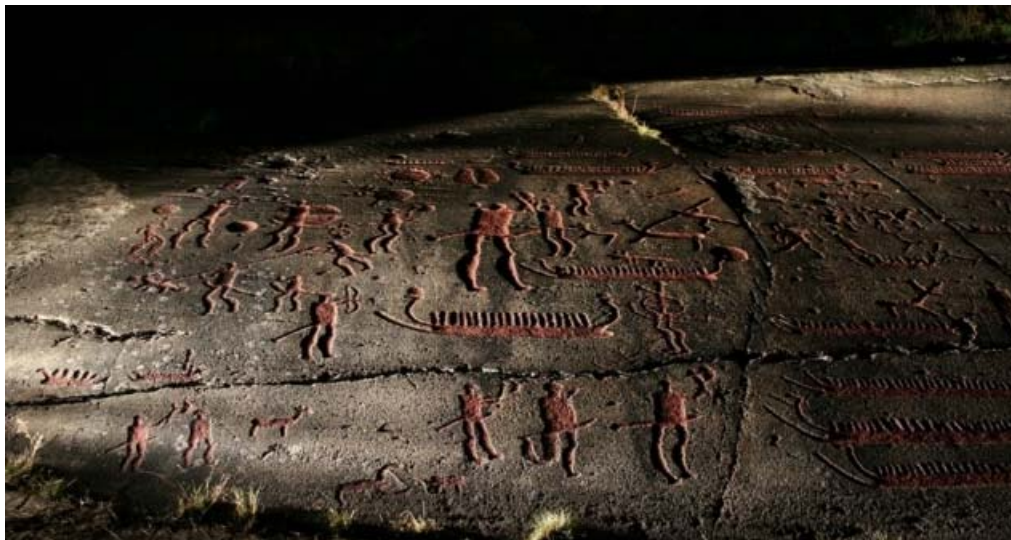
Skatteintäkterna delas in i två delar:

- DIREKTA** avser de skatteintäkter som kommer från sysselsättningen i de företag som direkt påverkas av besökarens utlägg.
- TOTALA** avser alla företag som påverkas, t ex tvätteriet som tvättar hotellets linne. Detta är också att se som den totala effekten, d v s om all turism försvinner påverkas också många andra företag som levererar varor och tjänster.

SKATTEINTÄKTER

(tKr)	2012
DIREKTA	
Kommun	18 289
Landsting	9 229
TOTALA	
Kommun	46 746
Landsting	23 590

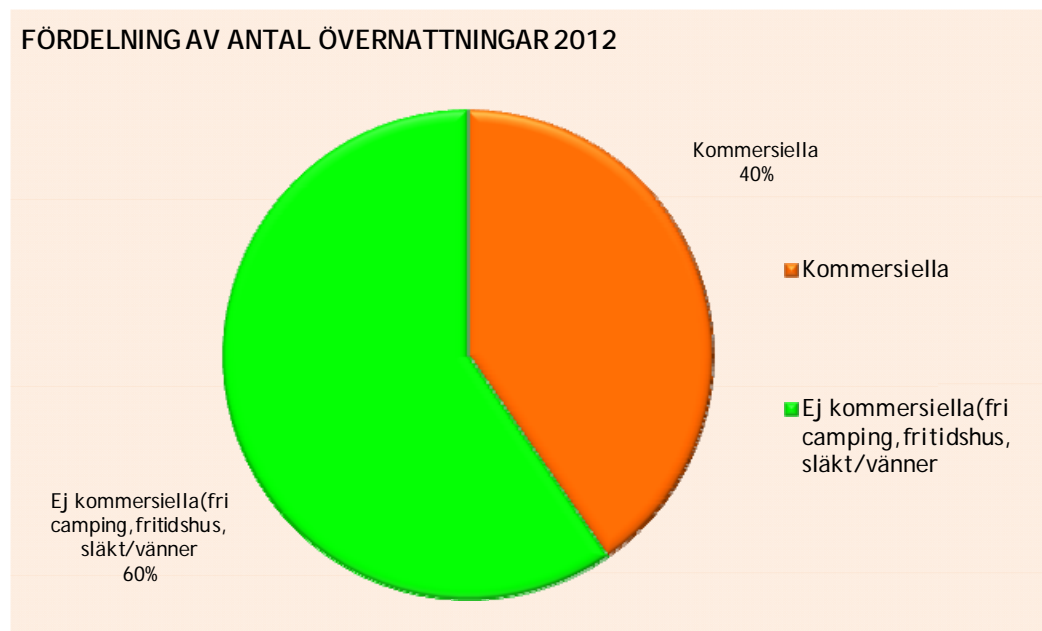
2010 har Resurs infört en ny, och mer tillförlitlig, metod att beräkna skatteintäkterna. När SCB levererade data för 2009 var detta med den nya SNI-indelningen, SNI 2007. Detta innebar också att Resurs fick tillgång till säkrare data för att beräkna såväl omsättning, som sysselsättning och skatteeffekter. Av dessa skäl redovisas bara resultat från 2010, men historiskt följer skatteintäkterna nästan proportionerligt med utvecklingen av sysselsättningen. Den totala skatteintäkten tar nu enbart med summan av de direkta och indirekta effekterna enligt ovan nämnda text efter "TOTALA".

ÖVERNATTNINGAR/BESÖK

Övernattningar	2008	2012
Hotellrumsnätter	40 092	58 678
Hotellgästnätter	88 311	123 815
affärs	6 967	10 454
konferens	10 669	12 640
grupp	6 931	8 412
fritid	63 744	92 309
Stugby	11 260	11 755
Stuga/rum	6 107	2 355
Camping	184 699	316 607
Vandrarhem	24 666	21 530
Grupplagi	6 389	400
Fritidsbåt	92 361	70 086
Kommersiella	413 793	546 548
Fri camping	12 000	11 290
Fritidshus	387 315	705 856
Släkt/vänner	92 825	89 936
Övriga/ej kommersiella	492 140	807 082
TOTALT	905 933	1 353 630
Dagbesök	140 721	143 316
Genomfartsresenärer	459 500	415 900

FÖRDELNING AV ANTAL ÖVERNATTNINGAR 2012

NATIONALITETSFÖRDELNING

HOTELL OCH VANDRARHEM (SCB/Tillväxtverket)
Urval svenskar och de 10 största nationaliteterna

2012

Sverige	92 714
Norge	38 231
Danmark	4 201
Tyskland	1 018
Storbritannien	466
Polen	321
Schweiz	310
Frankrike	266
USA	192
Nederländerna	186
Italien	143
TOTALT UTLANDET	49 311
TOTALT	142 025

De svenska gästnätterna svarar för 65,3 % och Norge som största utländska nationalitet svarar för 26,9 % av samtliga gästnätter i 11 hotell och 11 vandrarhem.

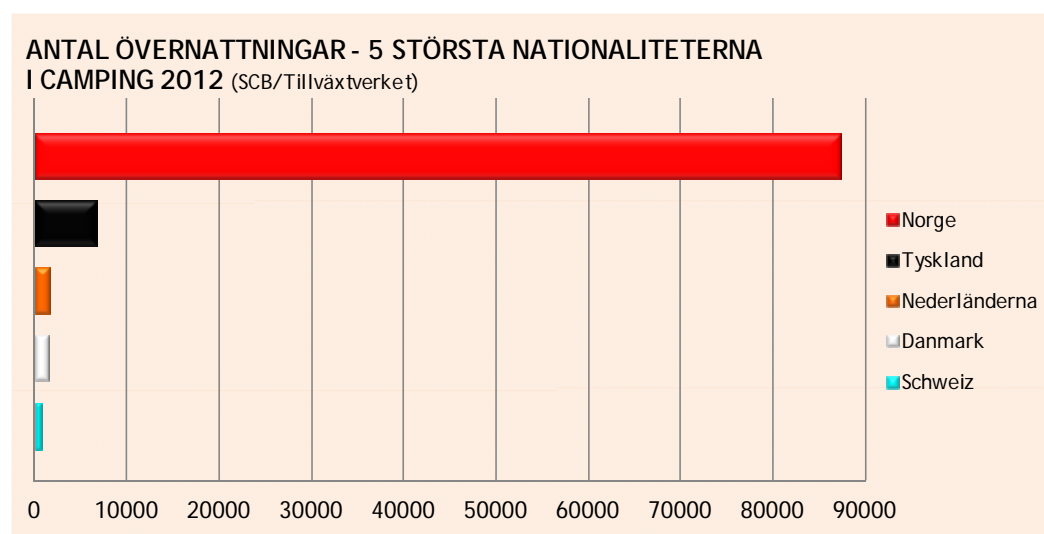
Norge är den dominant största utländska nationaliteten med 77,5 % av samtliga utländska övernattningar i hotell och vandrarhem enligt SCB.

CAMPING (SCB/Tillväxtverket)
Urval svenskar och de 10 största nationaliteterna

2012

Sverige	217 594
Norge	87 128
Tyskland	6 545
Nederländerna	1 559
Danmark	1 324
Schweiz	736
Frankrike	444
Storbritannien	152
Finland	136
Italien	126
Polen	114
TOTALT UTLANDET	99 013
TOTALT	316 607

De svenska gästnätterna svarar för 68,7 % och Norge som största utländska nationalitet svarar för 27,5 % av samtliga gästnätter på 10 campingplatser.

Norge dominerar än mer på campingplatserna som den största utländska nationaliteten med 88 % av samtliga utländska övernattningsnätter enligt SCB.

TOTALT ANTAL UTLÄNDSKA GÄSTNÄTTER (SCB/Tillväxtverket och TDB)

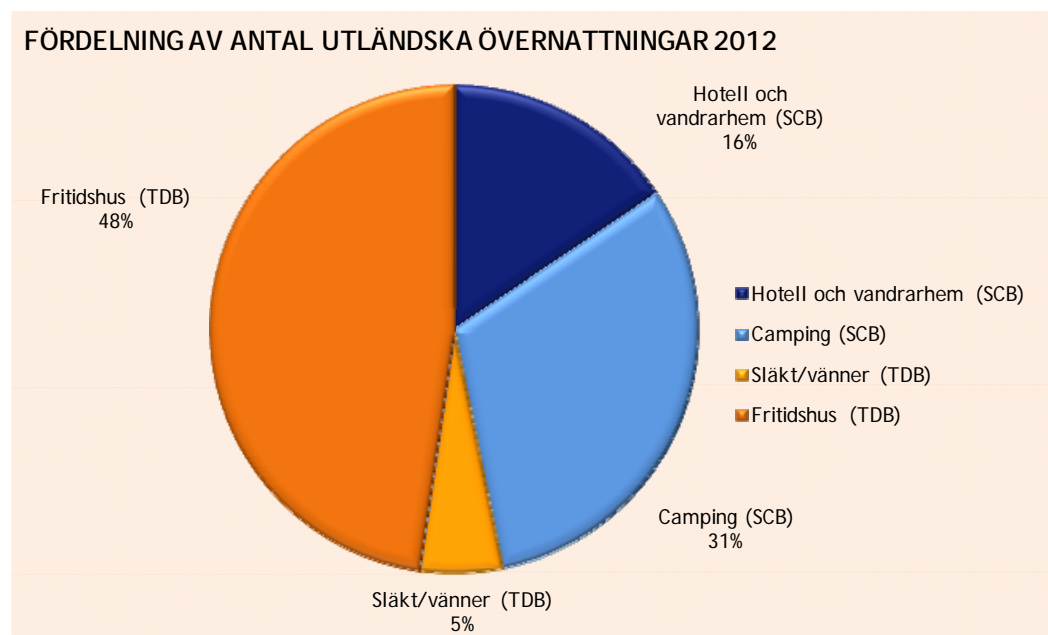
2012

Hotell och vandrarhem (SCB)	49 311
Camping (SCB)	99 013
Släkt/vänner (TDB)	17 248
Fritidshus (TDB)	151 030
TOTALT	316 602

Utländska övernattningar i framför allt utlandsägda fritidshus och i viss mån hos släkt/vänner svarar för 53,2 % av samtliga utländska gästnätter. I Tanums kommun finns det enligt SCB totalt 5 753 fritidshus varav 1 179 är utlandsägda och av dess är 920 objekt norskägda.

Utländska övernattningar hos släkt och vänner tas fram med ny metod från 2012 och är därför inte helt jämförbar med tidigare års resultat. Från 2012 sker intervjuer löpande hela året mot att det tidigare år gjorts intervjuer i början av varje år om besök de senaste 12 månaderna (TDB).

Det utländska resandet till Sverige har ökat mycket de senaste åren. För utländska övernattningar hos släkt/vänner i Sverige, enligt TDB, avser detta mest från de nordiska grannländerna samt Tyskland, USA, Polen och Storbritannien. Här märks också stora ökningar från länder där Sverige haft stor invandring, staterna på Balkan, Iran och Thailand, men också från Frankrike och Spanien.

TOTALT ANTAL ÖVERNATTNINGAR

I hotell, vandrarhem och camping (SCB) samt fritidshus och släkt/vänner (TDB)

Svenska	937 822	75 %
Utländska	316 602	25 %
TOTALT	1 254 424	

I TDB finns data på varifrån i de svenska besökarna/övernattningarna kommer och detta kan anges dels för affärs- och dels fritidsgäst, samt uppdelat på övernattnings- respektive dagresa.

REGIONAL HANDELSSTATISTIK (SCB)

Statistiken bygger på företagens omsättningsredovisning till Skatteverket för 2011 och är exklusive moms. Omsättning per invånare över riksnittet är **gulmarkerad**.

Bransch	Inrikes oms exkl moms milj kr	Antal anställda	Antal enheter	Oms/ invånare	Riksnitt/ invånare	Oms +/- riksnitt milj kr
Butiker, varuhus, stormarkn med brett sort.	381	126	16	30929	23661	89,5
Spec livsm butiker samt sprit o tobak	53,1	19	12	4308	4138	2,1
Bensin	202,4	27	6	16426	6722	119,6
Butiker för övriga hushållsvaror	284,6	128	63	23100	26459	- 41,4
Hotell	119,8	81	10	9727	3409	77,8
Semesterbyar, vandrarhem, stugbyar m.m.	11,7	8	7	953	214	9,1
Campingplatser m.m.	35,3	34	6	2867	156	33,4
Restauranger	189,2	155	38	15359	7264	99,7

Tyvärre förekommer olika former av registerförändringar, avgränsningar, sättet att redovisa moms etc. Uppgifterna bör därför användas försiktigt för att belysa förändringar mellan närliggande år. Det behövs tre enheter för att statistik skall erhållas.

”Butiker, varuhus och stormarknader med brett sortiment” innefattar oftast både livsmedel och andra varor vilket försvårar gränsdragningen mellan livsmedel och shopping.

Observera att i hotellens redovisade omsättning till SCB ingår ofta även omsättning för restaurangverksamhet, dans och andra säljintäkter (garage, garderob, hygienvaror, etc.).

TURISMEN I BOHUSLÄN 2012

Övernattande och besökare i Bohuslän beräknas ha spenderat 3,1 miljarder kronor 2012 och detta gav sysselsättning för 2 546 personer. Detta resultat avser alla som övernattat i Bohuslän eller gjort en dagresa på över 10 mil enkel väg.

Resultatet för 2012 är en ökning med 330 miljoner kronor från 2011 och 700 miljoner på sex år. Observera att resultat för 2009 saknas. Antal övernattningar minskade 2012 för alla kommersiella boendeformer utom för hotellen som hade en större ökning. För alla kommersiella boendeformer gällde dock att besökarna spenderade mer per dygn än under 2011.

Övernattningar hos släkt och vänner samt i fritidshus ökade åter mycket 2012, trots sämre sommarväder. Bohuslän skiljer sig från stora delar av övriga Sverige med en hög andel övernattningar i fritidsbåt och i stugor. I Bohuslän finns också en omfattande gränshandel av norrmän, se separat redovisning.

I Bohuslän finns en stor andel fritidshusägare bosatta i andra länder, främst Norge som svarar för 70 % av alla 575 000 utländska övernattningar i egna fritidshus. På camping svarar Norge för 85 % av alla utländska övernattningar och på hotellen 76 %. De enda nationaliteter som märks i övrigt är Tyskland och Danmark.

En mycket stor andel av resandet för konsumtion avser regional shopping, d v s resande ofta kopplat till helger och inköp av kapitalvaror och besök på köpcentra utanför den egna kommunen. I tidigare redovisat medtas bara dessa resor om de är över 10 mil enkel väg, men även resor under 10 mil är en turistisk resa om den sker över en kommungräns. För Bohuslän har även gränshandel en avgörande betydelse för denna typ av handel.

Det är inte möjligt att få ett klart begrepp om den totala omfattningen av regional shopping. Vi har valt att utgå från riksgenomsnittet per invånare och summera köpkraften för de kommuner som ligger över riksgenomsnittet. Metoden ger inget exakt resultat, men dock en mätbar bild av omfattningen. Konsumtion över riksgenomsnittet för kommunerna i Bohuslän ger med angiven metod nedanstående resultat.

Siffrorna är hämtade från SCB:s handelsstatistik. Observera att all inkluderar moms. Siffrorna för 2006 till 2011 är hämtade från SCB omsättningsstatistik, men 2012 är en prognos med oförändrad omsättning eftersom statistiken för 2012 inte levereras förrän i maj 2013.

Omsättning i milj kr	2006	2007	2008	2010	2011	2012
Varuhus/Stormarknader	2 880	2 973	3 583	3 612	3 632	3 600
Livsmedel	1 009	1 152	1 064	2 013	2 306	2 300
Shopping	1 512	1 506	1 574	2 091	2 176	2 200
Total shopping	5 401	5 631	6 221	7 716	8 114	8 100
Avgår "turistisk" shopping	- 904	- 860	- 832	- 959	- 970	- 1 096
Regional shopping, resor under 10 mil	4 497	4 771	5 389	6 757	7 114	7 004
Årsanställda regional shopping	2 198	2 260	2 466	3 056	3 188	3 040

Med shopping avses här livsmedel, varuhus/stormarknader och övrig sällanköpshandel. Den ort som påverkas mest av detta är naturligtvis Strömstad, men här påverkas också Uddevalla, Sotenäs, Tanum och Orust. Från den totala shoppingen enligt angiven metod måste dras den "turistiska" handeln, både livsmedel och shopping. Dessa uppgifter är uppdelade på de tre branscher som påverkas, 471 Varuhus/stormarknader, 472 Livsmedel och 477 Shopping (som mer formellt anges som sällanköpshandel). Siffrorna anger SNI-kod för respektive bransch enligt SNI 2007.

Av den regionala shoppingen/gränshandeln svarar Strömstad för nästan 80 % av omsättningen. För SNI-kod 472 Livsmedel, svarar Strömstad 93 % av omsättningen. En avgörande orsak till detta är att Systembolagets omsättning ingår under livsmedel.

UTVECKLING TURISMEN I SVERIGE 2012

De viktigaste faktorerna som påverkar resandet är vädret, ekonomin och olika typer av omvärldshändelser. För att få en uppfattning om utvecklingen av turismen internationellt, regionalt och lokalt, måste hänsyn tas till dessa faktorer i Sverige och omvärlden.

De tio senaste åren har turismen i Sverige påverkats mycket av vädret, speciellt under somrarna, men också på grund av snötillgången under vintrarna. Bra respektive dåligt sommarväder påverkar främst de enklare boendeformerna som camping, fritidsbåt, eget fritidshus, vild camping, m fl. För vädret finns dock stora regionala variationer.

- ▲ Våren 2012 blev åter kortare vad avsåg snötillgång. Vädret under sommaren var sämre än en normal sommar med en del stora regnmängder och kyligare än normalt. Finanskris påverkade resandet vilket mest märktes på minskat antal sydeuropeiska övernattnings i Sverige.
- ▲ Våren 2011 blev kortare än normalt vad avsåg snötillgång och året avslutades utan snö. Vädret under sommaren var, både regn- och temperaturmässigt, som ett snitt för senaste åren, men med stora regionala skillnader. T ex var det extremt regnigt i södra och sydöstra Sverige.
- ▲ Våren 2010 var det god snötillgång i hela Sverige och även skidanläggningar i Götaland slog nya rekord. Sommaren hade en kylig inledning, men från midsommar var det mycket bra väder under drygt en månad.
- ▲ Våren 2009 var det god snötillgång och de flesta skidområden hade nya omsättningsrekord. Sommarvädet var sämre än snittet med en kort period av värme i början av juli. Finanskrisen innebar ett kraftigt minskat affärsresande med negativa resultat för flyg och hotell i Sverige, men dock en viss återhämtning under årets två sista månader.
- ▲ Våren 2008 var mycket positiv med god snötillgång och positiva siffror för fjällen. Sommaren var dålig förutom en kort period i slutet av juli. Året avslutades med en finanskris som innebar ett kraftigt minskat affärs-, och fjärrresande, men också stor minskning för flyg- och biltrafik.
- ▲ Våren 2007 var det snöbrist som påverkade vinterturismen negativt. Sommaren var en av de vädermässigt sämre på många år, sämsta sen år 2000.
- ▲ Vintern och våren 2006 hade en god snötillgång i stora delar av Sverige. Sommaren inleddes med varm och solig juni och juli. Hösten var regnig med rekordnederbörd på många orter, sammantaget dock en bra sommar. November och december hade värmerekord vilket påverkade inledningen på vintersäsongen.

- △ Sommaren 2005 inleddes med extremt kallt väder hela juni, en kort period av värme och sol de tre första veckorna i juli och därefter regnigt fram till början av september.
- △ Sommaren 2004 tillhörde en av de sämre det senaste decenniet med mycket regn.
- △ Sommaren 2003 erbjöd ett väder som var det bästa sen mätningar startade med tropisk värme under en stor del av sommaren.

Här finns också andra faktorer som påverkat resandet i och till Sverige, delvis med stora lokala variationer. De viktigaste faktorerna de senaste åren har varit följande:

- △ 2010-2012   Finanskrisen påverkade även fritidsresandet eftersom många sydeuropeiska länder har finansiella problem. Speciellt 2012 innebar detta kraftig minskning av sydeuropeiska övernattningar i Sverige. Oroligheter i Arabvärlden begränsade också resor till Egypten och andra länder.
- △ 2011   Vulkanutbrott på Island stoppade flygtrafik i norra Europa under delar av maj.
- △ 2009   Finanskrisen påverkade affärsresandet negativt
- △ 2008   Finanskrisen i slutet av året och bensinpriset når upp till 14:- per liter
- △ 2005   Bensinpriset i Sverige når upp till 12:-/liter

Här finns också andra faktorer som påverkat internationellt resande som SARS (Asien och Kanada), krig i Irak och Israel, flodvågskatastrofen i Asien, vulkanutbrott på Island, terrordåd i Madrid, London, Bali, Sri Lanka och Egypten. Dessa händelser har påverkat ett antal länder, men kan också ha påverkat det globala resandet mer eller mindre.

Fritidsresandet styrs främst av väder och ekonomi.

Affärsresandet styrs främst av ekonomi och omvärldshändelser.

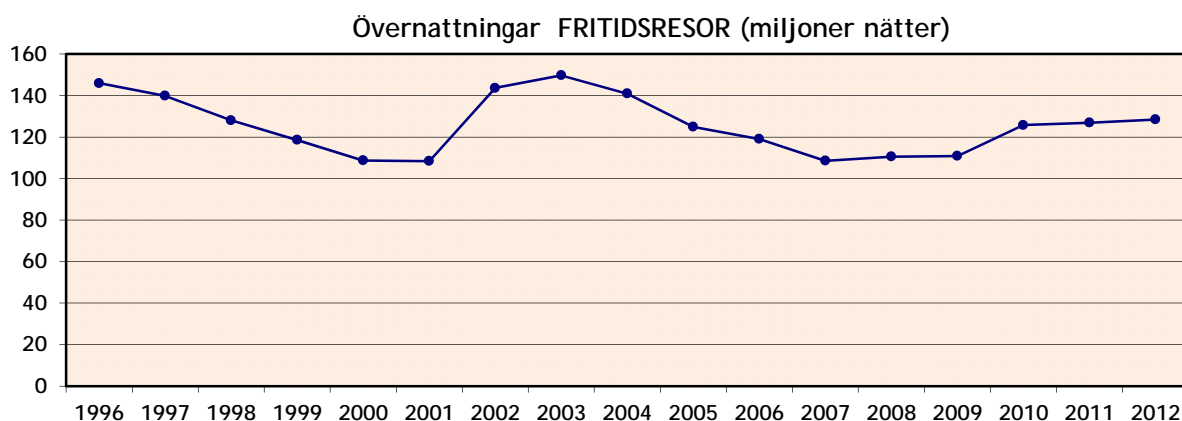
SVENSKARNAS FRITIDSRESOR I SVERIGE

Övernattningsresor i Sverige

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Övernattningar i miljoner	149,8	141,0	124,9	119,1	108,6	110,6	110,9	125,8	126,9	128,5

2003 var ett rekordår avseende övernattningar, kanske främst beroende på extremt bra sommarväder. 2004-07 minskade antalet övernattningar, dels beroende på sämre sommarväder och dels beroende på kortare vintersäsong. Mindre ökning 2008 och 2009 avser främst kommersiella övernattningar för hotell och stugor, men ökningen 2010, 2011 och 2012 avsåg de flesta boendeformer.

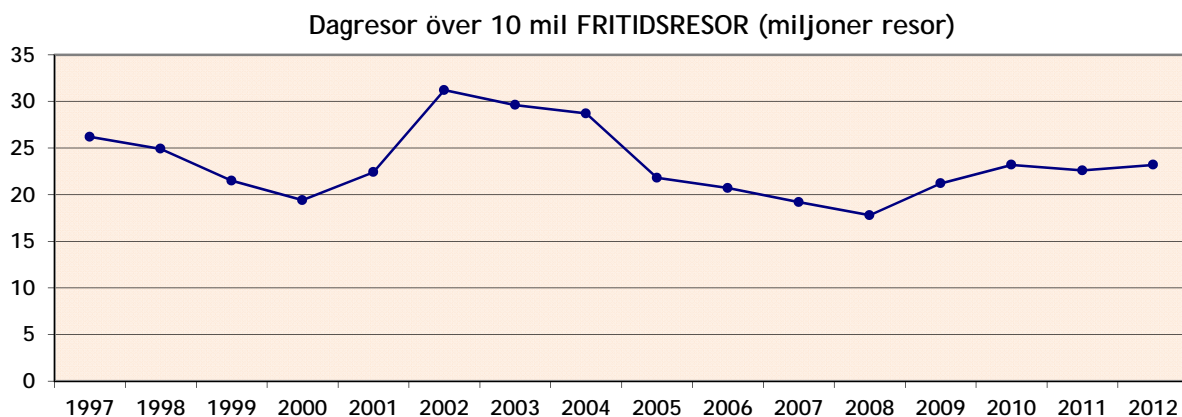
Övernattningar hos släkt och vänner har svarat för de stora minskningarna, från 70 miljoner övernattningar 2003 till 47 miljoner 2009, men har legat på cirka 50 miljoner de tre senaste åren. Övernattningar i egna fritidshus har legat på ungefär samma nivå fram till 2009 med cirka 30 miljoner övernattningar, med har ökat de tre senaste åren till drygt 47 miljoner 2012, den högsta nivån på 10 år. Svenska fritidsgäster på hotell har ökat de senaste åren. De övriga kommersiella boendeformerna stugbyar, vandrarhem och camping har förändringar som mer följer vädersituationen respektive år.

Dagresa över 10 mil i Sverige

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Dagresor i miljoner resor	29,6	28,7	21,8	20,7	19,2	17,8	21,2	23,2	22,6	23,2

Utvecklingen för dagresor, över 10 mil, följer i stort sett utvecklingen för övernattningsresor med många resor de fina somrarna 2002-04. Turistresor, resor under 10 mil men enligt angiven definition, bör ha ökat, vilket stöds av positiv omsättningsutveckling för köpcentra och statistik från Transportstyrelsen.

SVENSKARS AFFÄRSRESOR I SVERIGE

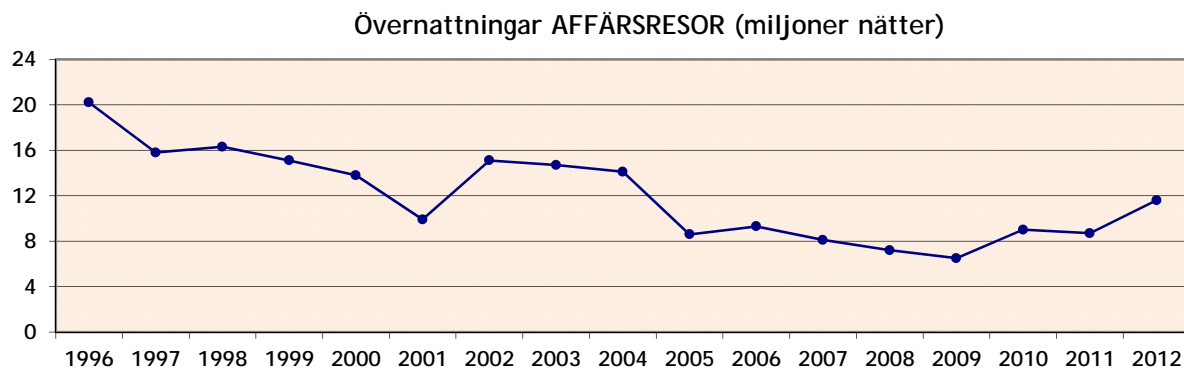
Övernattningsresor i Sverige

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Övernattningar i miljoner	14,7	14,1	8,6	9,3	8,1	7,2	6,5	9,0	8,7	11,6

Det finns stora variationer för övernattningsresor i tjänsten mellan åren. Detta avser främst enklare former av boende, som kanske främst nyttjas av hantverkare och lägre tjänstemän. För kommersiellt boende är variationerna mindre, men minskningar märks för hotellen 2008 och 2009 för att sen öka mycket 2010, mindre ökning 2011/2012 och större ökning av affärsresor på hotellen 2012.

Övernattningar för affärsresor hade en stor nedgång 2001, dels beroende på lågkonjunktur, dels beroende på terrordåden den 11 september. 2005 kom åter en nedgång och finanskrisen påverkade 2008 och 2009 med färre resor och färre övernattningsresor per resa. 2010 ökade dock antalet övernattningsresor mycket. Trots minskning 2011 så ökade antalet resor. Däremot stannade resenärerna borta färre nätter per resa.

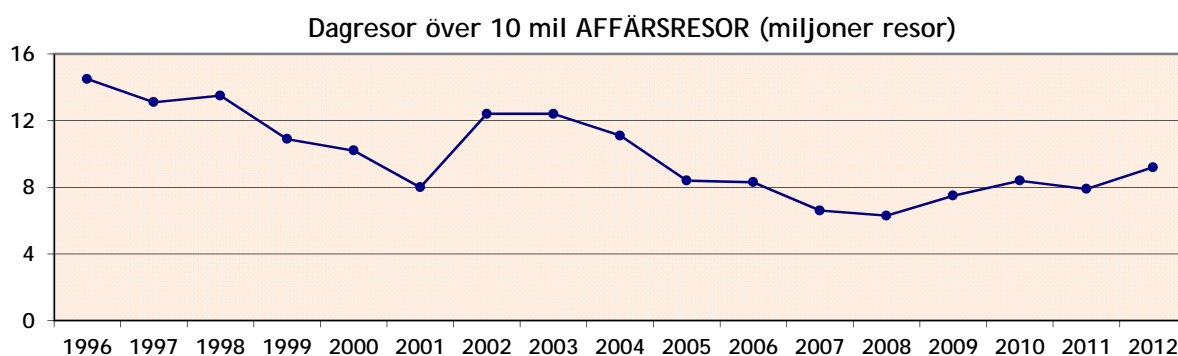
2012 innebar motsatt effekt jämfört med 2011. Antalet resor ökade och resenärerna stannade borta längre tid per resa varför övernattningsresorna ökade mycket.

Dagresa i Sverige över 10 mil

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Dagresor i miljoner resor	12,4	11,1	8,4	8,3	6,6	6,3	7,5	8,4	7,9	9,2

Affärsresor över dagen visar nästan samma utveckling som affärsresor med övernattnig. Dagresor 2009 ökade, kanske som kompensation för färre övernattningsresor. 2011 minskade antalet resor något, men resenärerna spenderade mer per resa och höjde därmed den totala omsättningen. 2012 ökade antalet resor igen, men resenärerna spenderade mindre per resa än 2011

Förändringar 2012 i Sverige för några boendekategorier, i 1000-tal övernattningar.

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	11-12
Hotell (SCB/Tillväxtverket)	24 260	25 449	25 921	26 028	27 365	28 082	28 599	+ 1,8 %
Stugbyar (SCB/Tillväxtverket)	3 403	3 501	3 685	3 285	3 312	2 954	2 964	+ 0,3 %
Vandrarhem (SCB/Tillväxtv.)	2 557	2 716	2 899	2 928	2 957	3 040	3 115	+ 2,5 %
Camping (SCB/Tillväxtverket)	(17 542)	(17 012)	13 725	14 476	14 443	14 654	14 068	- 4,0 %
Privat hyrd stuga/lgh (TDB)	5 057	4 385	4 780	7 243	7 206	6 427	5 111	- 20,5 %
Fritidshus eget (TDB)	30 265	30 436	29 983	28 308	32 373	35 986	40 655	+ 13,0 %
Släkt/vänner (TDB)	58 808	46 636	50 686	46 912	53 873	51 362	49 077	- 4,4 %
Fritidsbåt (TDB)	1 098	1 516	1 542	1 397	1 744	1 872	2 437	+ 30,2 %
Vild camping (TDB)	1 933	2 298	2 141	1 931	3 043	2 613	2 399	- 8,2 %
Totalt övernattningar (TDB)								
av svenskar i Sverige	128 384	116 706	117 767	117 315	134 742	135 593	140 112	+ 3,3 %
Övernattningar hos släkt/vänner								
av utländska besökare (TDB)	12 669	11 727	13 046	12 473	13 647	12 905	18 928	

Källor: SCB/Tillväxtverket = Statistiska Centralbyrån/Tillväxtverket och TDB = Rese- och TuristDataBasen.

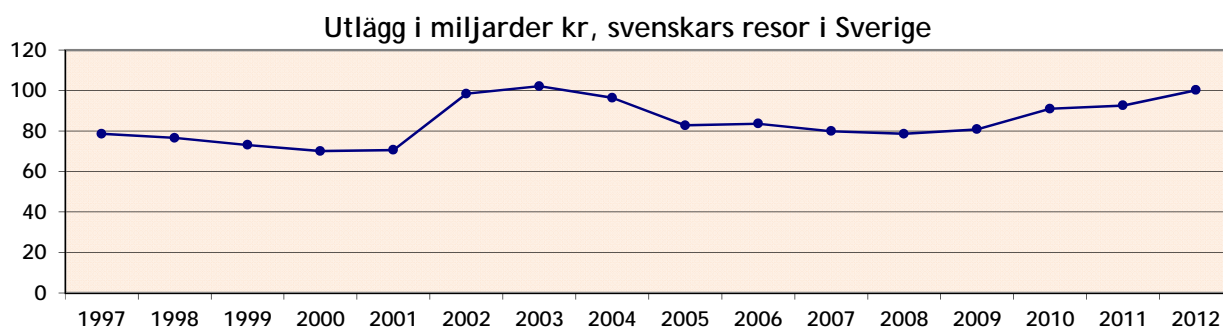
För camping ändrades redovisningsmetod mellan 2007 och 2008 varför resultaten inte är jämförbara. Utländska övernattningar hos släkt och vänner redovisas med en ny och mer tillförlitlig metod 2012 och är därmed inte direkt jämförbart med tidigare år.

Observera att de fyra första boendeformerna inkluderar utländska övernattningar i Sverige, men TDB visar bara svenska övernattningar förutom sista punkten.

Utländska övernattningar hos släkt och vänner tas fram med ny metod från 2012 och är därför inte helt jämförbar med tidigare års resultat. Från 2012 sker intervjuer löpande hela året mot att det tidigare år gjorts intervjuer i början av varje år om besök de senaste 12 månaderna. Detta innebär en lägre glömske effekt och att resultatet från 2012 blir mer tillförlitligt.

Totala antalet svenska övernattningar för resor i Sverige ökade med 3,3 % 2012 och det var också en stor ökning mellan 2009 och 2010. Konsumtionen hade en något högre ökningstakt, med + 8,2 %, beroende på att resenärerna hade högre dygnsutlägg 2012.

KONSUMTION

TRENDER

De senaste åren har turismen förändrats mycket. Övernattningar i kommersiellt boende har haft en positiv utveckling (2012 delvis undantaget), men hos släkt/vänner och i eget fritidshus har det varierat mycket (dessa två svarar för nära 70 % av alla övernattningar vid fritidsresor). Restrend senaste åren är följande:

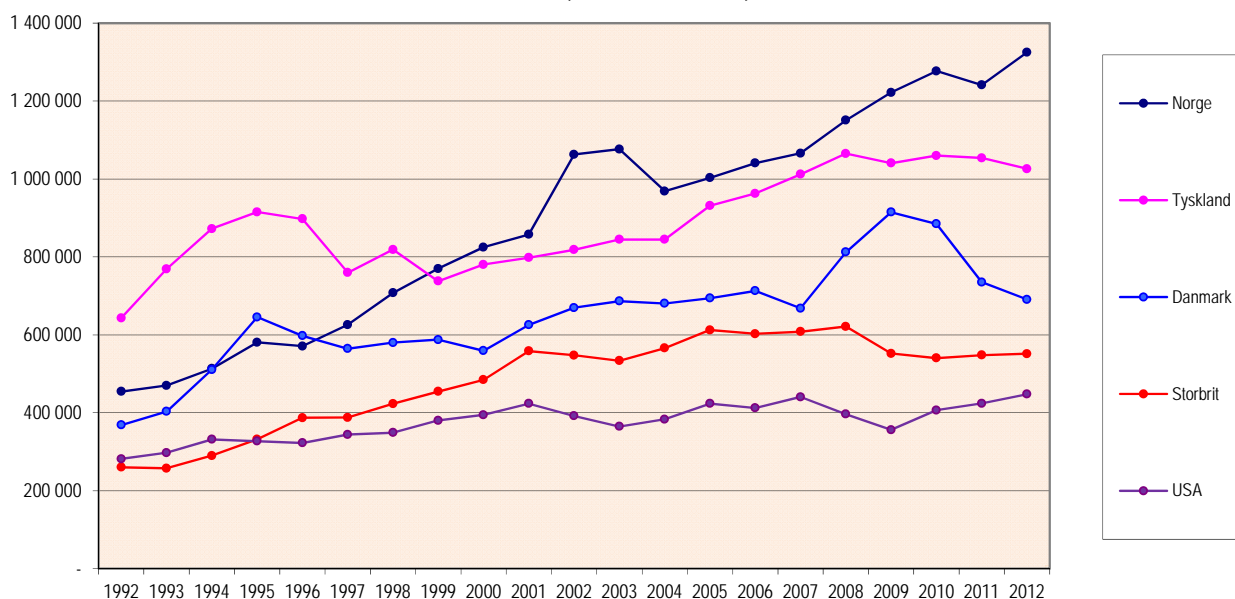
- △ Vi gör hellre flera längre övernattningsresor än få korta, mätt i avstånd, gäller inte dagresor.
- △ Resan blir kortare, mätt i tid (mer weekendresande eller kortveckosemester).
- △ Vi kräver större innehåll i resan, mer att göra.
- △ Vi kräver större tillgänglighet, kortare tid att ta oss till resmålet.

UTVECKLING FÖR VIKTIGA NATIONALITETER

Det utländska resandet till Sverige har ökat mycket de senaste åren. För övernattnings hos släkt och vänner i Sverige, enligt TDB, avser detta mest från de nordiska grannländerna samt Tyskland, USA, Polen och Storbritannien. Här märks också stora ökningar från länder där Sverige haft stor invandring, staterna på Balkan, Iran och Thailand, men också från Frankrike och Spanien.

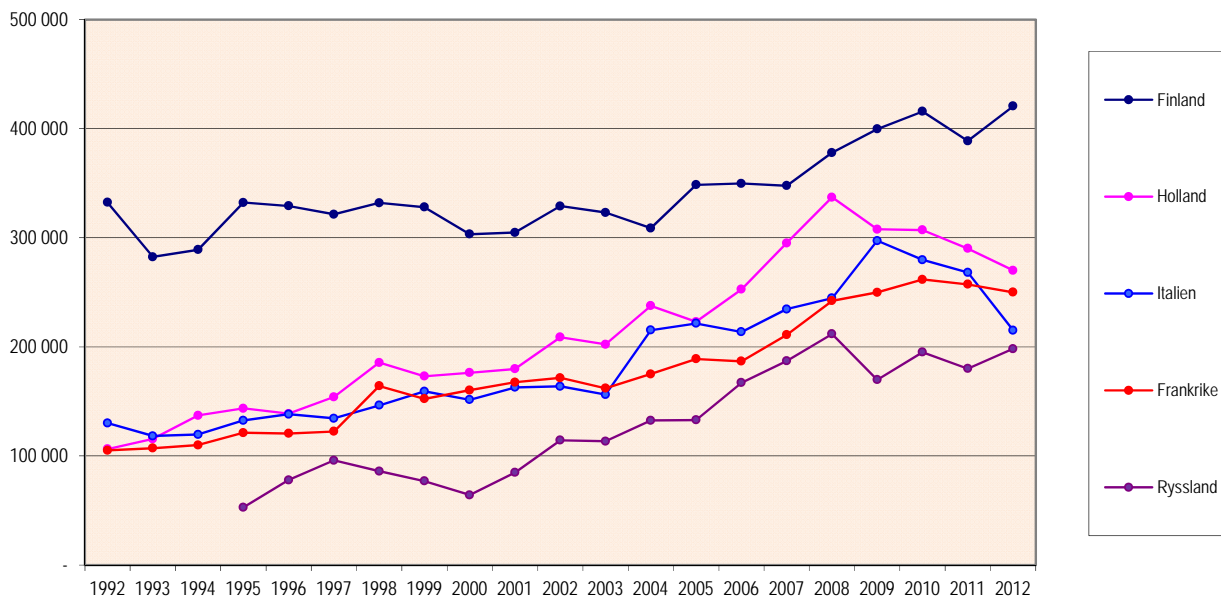
För hotell, stugbyar och vandrarhem visas här två diagram för de 10 största nationaliteterna. Det första avser de fem största och det andra visar nationaliteterna på plats 6-10. Camping är inte medtaget då denna kategori inte särredovisat flera av nationaliteterna. Under 2012 var det 3 330 819 utländska övernattnings på camping, en minskning med - 4,4 % från 2011. Fyra nationer, Norge, Danmark, Tyskland och Nederländerna svarade för nästan 90 % av dessa (89,4 %). Norge har 55,5 % av alla utländska övernattnings på camping och tillsammans med Tyskland svarar dessa två för 76 %.

NATIONALITETER HOTELL, STUGBYAR, VANDRARHEM

Diagrammen blir lite annorlunda om de visas enbart för hotellen. Fyra nationer har många övernattnings i stugbyar och vandrarhem, Norge, Tyskland, Danmark och Nederländerna. Motpolen är exempelvis Italien, Frankrike, USA och Japan som har få övernattnings i dessa boendeformer. Sett på längre sikt har många nationer en positiv utveckling, undantaget är USA. Största ökningar senaste åren har Norge. För danskar är skidåkning viktigt och snöbristen 2011 och 2012 innebar minskat antal övernattnings.

De fem största nationerna har 51 % av alla utländska övernattnings i hotell, stugbyar och vandrarhem. Om även camping inräknas ökar dominansen för Norge, Tyskland och Danmark. Utländska fritidshusägare i Sverige kommer också från dessa tre länder.

NATIONALITETER HOTELL, STUGBYAR, VANDRARHEM

Observera att diagrammen har olika skalor, samt att Ryssland bara finns särredovisat från 1995. Tabellen nedan visar utvecklingen för de 15 största nationaliteterna de senaste åren. De enda europeiska nationer som visar större procentuell ökning 2012 var Polen och Ryssland, men i volym ökade Norge mest. Utländska övernattningar ökade med + 1,6 % 2012, varav utomeuropeiska övernattningar ökade med + 6,3 %. Det finns bara ytterligare två nationer som har mer än 70 000 övernattningar och det är Belgien med 97 721 och Österrike med 72 429. Därefter följer Australien, Kanada och Estland på platserna 18-20.

15 STÖRSTA NATIONALITETER ÖVERNATTNINGAR I HOTELL, STUGBYAR OCH VANDRARHEM

	2009	Ändring fr 2008	2010	Ändring fr 2009	2011	Ändring fr 2010	2012	Ändring fr 2011
1 Norge	1 221 622	+ 8,0 %	1 276 949	+ 4,5 %	1 241 149	- 2,5 %	1 324 821	+ 7,3 %
2 Tyskland	1 040 571	- 0,3 %	1 059 881	+ 1,9 %	1 053 755	- 0,3 %	1 026 031	- 1,9 %
3 Danmark	914 727	+ 17,2 %	884 522	- 3,3 %	735 060	- 16,7 %	690 649	- 6,0 %
4 Storbritannien	552 097	- 10,0 %	540 222	- 2,2 %	547 798	+ 0,2 %	551 373	+ 0,5 %
5 USA	356 313	- 9,4 %	406 626	+ 14,1 %	423 769	+ 3,9 %	447 503	+ 6,5 %
6 Finland	399 593	+ 7,7 %	415 769	+ 4,0 %	388 657	- 6,2 %	420 649	+ 9,1 %
7 Nederländerna	307 779	- 6,7 %	307 126	- 0,2 %	290 081	- 5,8 %	270 038	- 6,1 %
8 Frankrike	249 867	+ 4,7 %	261 664	+ 4,7 %	257 319	- 2,1 %	250 006	- 2,3 %
9 Italien	297 206	+ 22,1	279 768	- 5,9 %	268 191	- 4,3 %	215 151	- 19,0 %
10 Ryssland	169 837	- 17,7 %	195 201	+ 14,9 %	180 117	- 7,5 %	198 280	+ 11,1 %
14 Polen	142 378	+ 1,6 %	110 205	- 22,6 %	135 537	+ 22,2 %	167 327	+ 25,2 %
12 Schweiz	140 701	+ 11,2 %	152 021	+ 8,0 %	156 595	+ 2,6 %	164 890	+ 5,0 %
13 Kina	95 624	- 5,2 %	110 549	+ 15,6 %	146 354	+ 32,1 %	162 436	+ 11,1 %
11 Spanien	171 201	+ 2,1 %	177 541	+ 3,7 %	169 804	- 4,5 %	136 014	- 19,6 %
15 Japan	92 316	- 8,6 %	95 995	+ 4,0 %	93 356	- 2,4 %	100 910	+ 8,7 %

Källa: SCB/Tillväxtverket.

DEFINITION AV TURISM

Alla beräkningar är gjorda för att följa "Turismens begreppsnyckel", utgiven av Turistdelegationen 1995. Definitionen är framtagen av World Tourist Organization (WTO) på uppdrag av FN där den antogs 1993. Turistdelegationen har svarat för att anpassa denna till svenska förhållanden samtidigt som det fastställts att alla länder inom EU skall följa samma beräkningsprinciper. Turistdelegationens verksamhet flyttades till Nutek 2006 som numera ingår i Tillväxtverket.

Grunddefinitionen: **Aktiviteter som företas av en person som reser från ordinarie bostadsort för övernattnig eller dagbesök. Avsikten kan vara såväl arbete som fritid.**

Definitionen innehåller ett antal undantag (som inte är turism) där de viktigaste kan sammanfattas med att man av olika anledningar är tvungen att åka till en viss plats. De viktigaste av dessa är följande: Arbetspendling, sjukvård, ordinarie skolgång, militärtjänstgöring, ambassad- och konsulatpersonal, asylsökande (invandrarförläggningar).

"Turismens begreppsnyckel" fastställer också att det är resenärens konsumtionsutlägg som skall beräknas. Dessa utlägg avser: logi, livsmedel, restaurang, transport, shopping och aktiviteter.

Turismen delas upp i tre former: Inhemsk, inresande och utresande

Enligt Tillväxtverket kan dessa former nyttjas för ett geografiskt område, t ex församling, kommun eller län. Indelningen, kombinerad med basdefinitionen "utanför ordinarie bostadsort", innebär att vi har beräknat effekterna för dem som rest till ett område utanför ordinarie bostadsort, men till ett annat administrativt område.

Denna rapport redovisar inresande turism och även inhemsk för övernattningar utanför ordinarie bostad. För att få ett resultat på totala rese- och turistindustrin måste utresande turism, genomfartsresenärer och regional shopping läggas till.

Utresande turism/regional shopping

Den utresande turismen avser personer som reser ut från det egna området (där de är bosatta). En stor del av deras utlägg stannar kvar i området i form av utlägg för resan. Dessa ger omsättning och sysselsättning för främst persontransporter med taxi-, tåg-, buss- och flygtrafik samt resebyråer.

För att få med regional shopping mellan olika kommuner kan resvaneundersökningen (RVU) från Statistiska Centralbyrån (SCB) nyttjas och kombineras med regional omsättningsstatistik. Nämda delar måste läggas till den inresande turismen för att erhålla totala rese- och turistindustrin. Det finns dock ingen anledning att göra beräkningar för dessa eftersom färdiga fakta kan erhållas från SCB regionala omsättningsstatistik, något som RESURS levererar till många kunder.

KÄLLOR

För att beräkna turismens effekter måste alla övernattningar och besök till området kartläggas och den konsumtion som följer av dessa besök och övernattningar specificeras. Sådana uppgifter kommer från:

SCB Inkvarteringsstatistik

Statistiska Centralbyrån (SCB) tar, på uppdrag av Tillväxtverket, in inkvarteringsstatistik för hotell, stugbyar, vandrarhem, camping (från 2008) och kommersiellt förmedlad stuguthyrning (kallad SoL, som står för kommersiell uthyrning av stugor och lägenheter).

För varje enskild natt rapporterar hotell, stugbyar och vandrarhem hur många rum de sålt och hur många gäster de haft, nationalitet för gästerna, logiintäkt samt, för hotellen, målgrupp för rumsförsäljningen. Svarsfrekvensen ligger på knappt 90 % och de som inte svarar vägs i förhållande till likvärdiga anläggningar och i förhållande till tidigare års redovisning. I övrigt gäller följande:

Hotell

Alla hotell som har minst fem rum eller nio bäddar skall lämna statistik till SCB. Förutom ovanstående information skall hotellen ange målgrupp för gästerna som avser en ekonomisk uppdelning enligt följande:

- ▲ Affärgäst: En person som betalar fullt ordinarie pris, normalt måndag till torsdag.
- ▲ Konferensgäst: En person som bor och konfererar på samma hotell.
- ▲ Grupp-gäst: En person som ingår i en grupp och betalar enligt speciellt gruppris.
- ▲ Fritidsgäst: En person som betalar weekend- eller sommarpris.

Målgrupperna avser alltså en ekonomisk uppdelning och detta kan ge en missuppfattning om vilka gäster som verkligen funnits. Problemen kan sammanfattas enligt följande:

- ▲ En affärgäst som övernattnat en söndag kväll på grund av ett tidigt möte måndag morgon registreras som fritidsgäst eftersom övernattningen betalas som weekendpris.
- ▲ En fritidsgäst som vill se ett idrottsevenemang en vardagskväll registreras som affärgäst eftersom denne betalar fullt ordinarie pris.
- ▲ En hotellgäst som deltar i en konferens som inte sker på hotellet som denne bor på registreras som affärgäst om övernattningen sker måndag till torsdag eller fritidsgäst under helger.

Stugbyar/Vandrarhem

Alla vandrarhem med mer än nio bäddar skall lämna statistik till SCB och stugbyar med mer än fem stugor eller 20 bäddar skall också lämna statistik. Med stugby avses att anläggningen skall ha en gemensam reception som skall vara bemannad dagtid. Stugbyar och vandrarhem har normalt sämre svarsfrekvens än hotellen. Vandrarhem kan delas upp i två grupper, VF som avser vandrarhem tillhörande STF (Svenska Turistföreningen) och VO som avser övriga vandrarhem.

Camping

Alla campingplatser som är öppna för alla skall lämna statistik till SCB. De enda undantagen är några campingplatser som bara är öppna för medlemmar och som därmed inte tar emot spontangäster. Fram till 2007 beräknades camping som campingnätter (antal tält, husvagnar och husbilar per natt) multiplicerat med 3,134 (beräknat antal personer i varje enhet). Siffran 3,134 avser en undersökning som gjordes för mer än 15 år sedan och när SCB tog över statistiken 2008 tog man in uppgifter på faktiskt antal övernattningar. Det visade sig då att det bodde betydligt färre personer i varje enhet.

Övernattningar på camping registreras för husvagn/husbil, tält, campingstuga respektive lägenhet. För camping finns bara en mindre uppdelning på nationalitet. Detta beror på att de stora volymerna på camping främst avser ett fåtal nationaliteter.

SoL, Stugor och lägenheter uthyrda via förmedling

Det finns ett stort antal företag, organisationer, mm, som förmedlar uthyrning av privata stugor och lägenheter. Dessa rapporterar deras förmedlade övernattningar till SCB. Denna form av statistik finns bara uppdelad på län eftersom många uthyrare inte registrerar i vilken kommun deras enheter finns.

SCB Handelsstatistik

Omsättningsstatistik finns för varje bransch, t ex restauranger, bensinstationer och hotell. I statistiken redovisas bland annat antal företag, omsättning och sysselsättning. RESURS har statistik på detta för alla branscher som påverkas av turismen och för alla kommuner i Sverige, år för år de senaste 20 åren.

Alla företag indelas i branscher enligt en speciell kodning kallad SNI (Svensk näringslivsindelning). Denna justerades senast under 2007 till "SNI 2007". Detta innebar en bättre indelning av företag i respektive bransch. Detta har nyttjats från 2010 års resultat i denna rapport.

Data från omsättningsstatistiken används också för beräkning av sysselsättningseffekterna av turismen. Detta har åstadkommit genom ett samarbetsprojekt mellan RESURS och SCB där två databaser har korskörts för att få fram omsättning per anställd i respektive bransch med fördelning ner till kommunnivå.

Rese- och TuristDataBasen, TDB®

TDB startades i full skala 1989 av Sveriges Turistråd. Nu drivs TDB av RESURS och är ett registrerat varumärke. TDB är en marknadsundersökning där 24 000 slumpmässigt utvalda svenskar (minst 2 000 per månad) tillfrågas om sitt resande. Totalt finns data på 500 000 dokumenterade resor i databasen.

Genomförandet av TDB har granskats av ledande svensk expertis vid sex olika tillfällen utan anmärkning. Månadsvis genomförs också kvalitetssäkringar av databasen. Exempelvis använder Tillväxtverket data från TDB vid leveranser av svensk officiell statistik till EU.

Trots uppdelning på många boendekategorier och på svenska län erhålls en bra regional statistik för alla län. Vid hopslagning av data för flera år finns även bra kommunala data för flertalet svenska kommuner. I TDB finns uppgifter på svenskarnas (bosatta i Sverige) resor, övernattningar, boendeform vid övernattning och antal i hushållet som var med på resan. Vidare vad de spenderat under resan, såväl hemma, under resan och på resmålet och på vilka branscher de spenderat pengarna, färd sätt, bokningsform, syfte med resan och mycket annat.

TDB ger data för alla svenska övernattningar utanför den egna bostaden, oavsett boendeform. Totalt görs en uppdelning på 25 olika boendeformer där övernattningar hos släkt och vänner samt i egna fritidshus är de två största kategorierna. Utländska övernattningar erhålls från SCB (se rubrik ovan) avseende kommersiella övernattningar. RESURS har data på utländska övernattningar hos släkt och vänner, samt, genom egna undersökningar, data på utländska övernattningar i fritidshus. Det senare avser främst södra Sverige och kommuner som gränsar mot Norge.

I TDB finns även fakta om utländska övernattningar hos släkt och vänner i Sverige. Detta bygger på 24 000 intervjuer från 2012 och ger ett bra resultat totalt för Sverige, men också för län och större orter. Dessa data finns också med uppdelning på nationalitet och resmånad. Fram till 2011 byggde resultatet på 6 000 årliga intervjuer där korrespondenterna tillfrågades om antal utländska övernattningar det senaste året. Från 2012 intervjuas om utländska övernattningar senaste månaden vilket innebär att "glömskeeffekten" blir mindre.

Övrigt

Resestatistik för vägar, tåg och flyg levereras från Transportstyrelsen och ShipPax Information i Halmstad svarar för färjestatistik.

GENOMFÖRANDE

För området har vi ställt i ordning en "Anläggnings-sammanställning". Där finns alla basfakta samlade för alla kategorier. Källorna är följande:

Övernattningar/besök

Kommersiella övernattningar, hotell, stugbyar, vandrarhem och camping kommer från SCB/Tillväxtverket. Utnyttjande av privata fritidshus, släkt/vänbesök, vild camping och andra boendeformer kommer från TDB, till viss del även camping och även dagbesök avseende resor över 10 mil, enkel väg. Enligt internationell definition räknas alla övernattningar i fritidshus som "turistiska" oavsett var huset är beläget.

Från TDB kommer också data på utländska övernattningar hos släkt och vänner i Sverige. Dessa data bygger på intervjuer med 24 000 hushåll från och med 2012.

Utlägg/utläggsmönster

Besökarnas utlägg och utläggsmönster är tagna från TDB. Observera att samtliga utlägg och omsättningstal är inklusive moms. Med utläggsmönster avses vilka branscher som besökaren spenderar pengar på, allmänt kallat "Turistkronan".

Från 2009 har RESURS anpassat "Turistkronan" för regionala och lokala turistområden. Sverige har här delats in i olika "turistklasser", där varje område/"klass" består av kommuner med likartad storlek och likartad turism. Närmare information kan erhållas från RESURS.

Från 2009 använder RESURS också den logiintäkt som hotellen rapporterar till SCB som grund för den totala konsumtionen för hotellgästerna.

Sysselsättning/Skatteintäkter

För att få fram sysselsättning har omsättningen för varje bransch dividerats med omsättning/anställd i respektive bransch. Här har RESURS unika fakta för varje enskild kommun i Sverige. Skatteintäkterna bygger på kommunens egna skatteintäkter i förhållande till skatteutjämning och invånarantal, samt utdebitering av kommunal- och landstingsskatt, alla uppgifter kommer från SCB.

TuristEkonomiska Modellen, TEM®

Samtliga uppgifter har databehandlats i en modell, TEM, speciellt anpassat för ändamålet och dessutom i enlighet med den fastställda definitionen. Modellen introducerades av Turistrådet 1988 och ägs numera av RESURS, samt är ett registrerat varumärke.

PRESENTATION AV RESURS

RESURS för Resor och Turism i Norden AB är ett konsultföretag inom resor och turism, bildat 1987 som dotterbolag till dåvarande Sveriges Turistråd (ägt till vardera hälften av Staten och turistnäringen) och privatägt sedan 1992.

RESURS är helt oberoende i förhållande till det offentliga, branschorganisationer och kommersiella aktörer. RESURS verkar uteslutande inom sektorn resor och turism.

RESURS' affärsområden är:

- △ Turistekonomiska effektberäkningar och statistik, bl.a. för Tillväxtverket och huvuddelen av Sveriges kommuner.
- △ Marknadsundersökningar för konferensmarknaden, affärsresor, varumärken och evenemang.
- △ Strategisk planering, destinationsutveckling, marknads- och produktkunskap, affärsanalyser (t.ex. bedömningar av hotelletablering eller utbyggnad, skapande av attraktioner, nöjesparker, museer) och produktutveckling.
- △ RESURS äger **TuristEkonomiska Modellen (TEM®)**, en modell för beräkning av ekonomiska, sysselsättnings- och skattemässiga effekter av resor och turism, evenemang och investeringar. RESURS har utfört effektberäkningar av turismens betydelse för samhällsekonomin totalt och fördelat på branscher, sysselsättning och skatteeffekter för mer än 230 av Sveriges 290 kommuner.
- △ RESURS äger och driver **Rese- och TuristDataBasen (TDB®)**. Vi intervjuar varje år 24 000 svenskar om deras affärs- och fritidsresor i Sverige och till utlandet. TDB har arbetat sedan 1989 och c:a 100 svenskar intervjuas dagligen, året runt, om sina resor. I TDB ställs frågor om antal resor, övernattningar, boendeform, färdstätt, syfte, bokningsstätt, spenderade pengar och mycket annat. Totalt finns data om mer än 500 000 resor i TDB.